

ERHARDI WEIGELII  
Artium Architectonicarum Supremi  
Directoris, & Profess. Publ.

# ΤΕΤΡΑΚΤΥΝ

## TETRACTY PYTHAGOREÆ

Correspondentem,

P R I M U M

Disceptionum suarum  
Specimen,

*ulteriori Curiosorum industria exponit*

SOCIE TAS PYTHAGOREA

in Alma Salana.

Sumptibus JOHANNIS MEYERI,  
Typis WERTHERIANIS,

M. DC. LXXII.

ERAHARDI WEIGELI  
impr. A. C. Geßneri  
Dilectoris & Prodigii  
*SERENISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI*  
**DN. BERNHARDI,**  
Ducis Saxoniae Jul. Cl. ac Mont. &c.  
Consiliario intimo & supremo Stabulorum  
Magistro  
V I R O  
*ILLUSTRI ET GENEROSISSIMO*  
*DN.*  
**BERNHARDO à**  
**Blaug** /  
Hæreditario in Rossterstein, &c.  
Domino, ac Moccenati nostro  
maximo



# Dedicatio

**D**RIMITIAS Tibi, Vir Il-  
lustris, offerimus laborum in nos  
non ita pridem susceptorum; idque  
summo, quo Tibi Collegium no-  
strum adstringitur, jure. Ecquis  
enim aliis prima societatis nostræ fundamenta po-  
suisse dici potest quam Tu, qui celeberrimo nostro  
**WEIGELIO**, Societatis auctori proximo, Dux &  
auctor primus ad hunc conatum extitisti. Dici  
non potest, quoties summâ, ceu parutique est, laude  
celebraverit acutissimus Vir prudentissima, quæ de  
studiis Academicis per artium civilium, ipsorumque  
corporis utilium exercitiorum, culturam, deque ipsis  
artibus per collegiorum, quæis opifices constrin-  
guntur, expeditiorem instructionem, provehendis,  
vel inter pocœnia coram Seren. Principe nostro sa-  
pius ipsi suggestisti consilia, quæ Virum jam eò  
propendentem impulerunt, tum ut in eruendis no-  
vis ad vitæ civilis usum maxime conducilibus  
operibus, quorum Catalogum haud ita pridem edi-  
dit, strenue pergeret, tum ut artium civilium Ma-

4  
DEDICATIO

trem Mathesin , cum reliqua Philosophia fœcundissimo, quo Platonis & Aristotelis, imprimis verò Pythagoræ temporibus floruit, connubio junctam ad humanæ vitæ commoda certius promovenda non inminus, quam ad ipsius scientiæ, summi quo fruimur boni, perpetuum incrementum, pro virili excoleret. Id quod cùm æquè commode, si solus eslet, se p̄æstitum fore desperaret, nostrū aliquot in consortium sibi adscivit, qui licet paria cum ipso facere non illicò possint, quæstionum tamē ac dubitationum objectu vim ingenii tanti, sicut ignem affrictus chalybi filex, ad nova subinde alia penitiūs scrutanda , excitare solent. Vix autem primò confluxeramus de famosissimâ Tetracty deliberaturi, cùm ipsa Societatis nostræ rudimenta à Sereniss. Principe ac Domino DN. BERNHARDO, Saxon. Jul. Cl. ac Montium Duce &c. Domino nostro clementissimo, statim hoc nomine nobilitarentur, quod laudatissimo Autori nostro sparsum Directoris artium Architectonicarum supremi clementissimè deferret, Temetipso, Vir illustris, primo veluti motore: qui ut Sereniss. Principi ac Domino nostro, Paternarum virtutum juxta & artium hæredi inclutissimo, à saluberrimis consiliis adsistiss ita etiam incomparabili Tuâ erga omnes bonæ men-

FILOM

S. 5

mentis cultores profonctione admonitus Magnum  
nostrum STRAUCHIUM, Virum supra omnem  
invidiam & laudem positum, tuo maximè auspi-  
cio, tum rebus dextrè gerendis, tum ipsis artibus  
studiisque realibus ornandis, hic reservasti, ut non  
tantum Respublica nostra literaria, sed universa pro-  
pemodum Saxonia, tantæ eruditionis Heroem sibi  
hodiernum gratulari possit. TE igitur summoque  
STRAUCHIO, Castore scilicet & Polluce, Ducibus,  
sub Serenissimo Phœbo nostro, cur non benignissi-  
mo navigabimus eventu? Symplegadum & quo-  
rumcunque scopulorum longè securi? Vestro sub-  
sidere omnes novercantis fortunæ folœcismos ala-  
criori mente ridebimus, saluteisque nostram, si ita  
vobis visum fuerit, prolixâ spe pleni uberioris edu-  
cabimus. Accipe interim, Mœcenas Generofissi-  
me, exiguum hoc observantiæ nostræ tributum,  
quod ad summam virtutum Tuarum aram manu  
exponimus devotissimâ. Accedat hoc ceteris  
laudibus Tuis exquisitissimis, quod, cum neminem  
à Te spernas, etiam vile munus non dedigne-  
ris. Cetera licet nimiâ tenuitate exclusi præstare  
prohibeamur, vigebit tamen in nobis rediviva  
semper memoria virtutum tuarum, quas si non  
prædicare fatis, admirari saltem iustinebimus im-

pensissimè. Vive interim Elios inclutè, publicè  
privatimque felix, & Serenissimam Domum Saxo-  
nicam tuis maximè auspiciis, & invidendo aliis  
successu florentem in perpetuum experire. Dab.  
in conventu nostro, d. 23. Novembris 1672.

## Illustris Generositatis

Tuæ

*Deuissimi Clientes*

et Societate Pythagoræ.

BGII

88



# TETRACTÝ PYTHA- GORÉA.

Tam esse scientiæ de Nu-  
meris indolem, ut quò plures in universa  
hominum Oeconomiâ præstat commodita-  
tes, eò majoribus etiam difficultatibus im-  
plicita sit, à multis iam retro seculis com-  
pertum est. Neque verò aliquam multi  
defuerunt, qui ut molestias illas in negotio tam utili & neces-  
sario resecarent, variis hinc inde excogitatis compendiis  
oleum & operam impenderunt, hoc maximè elogio notati,  
quod omnes, diverso quamvis modo & eventu, egregium  
publicum suâ quoque operâ juvare intenderint. Inter  
omnes tamen, qui difficultatibus istis numerandi, queis si  
non absterriti homines, detenti tamen sæpius sunt, ne vete-  
ruim more philosopharentur, certis compendiis obviam ixe-  
runt, nemo feliciori auspicio rem aggressus est, quām cele-  
berrimus noster ERHARDUS WEIGELIUS. Hic enim postquam  
auctor nobis fuisset, ut pro studiorum nostrorum incremento  
in SOCIETATEM antiquitatis veneratione dictam, PYTHAGO-  
REAM coiremus, & de Methodo evitandi anfractus plurimos,  
quos in solidiori præcipue Philosophia tantum non quotidiè  
of-

## De TETRACTY

8

offendimus, solliciti essemus, statim in ipso limine compendiosissimam numerandi viam celebri Pythagoreorum. Tetracty haud absimilem nobis luculentissime demonstravit. Quam uti Clariss. Dn. M. Burgerus, Collega noster amicissimus, disquisitione publicâ ventilandam paulò post exposuit; ita simul omnia, quæ tum inter disputandum subnascebantur dubia, discussuri sequentibus aliquot conventibus id egimus, ut huic materiæ paulò abstrusiori majorem ex antiquitate lucem fœneraremur, & in genuinam famosæ istius Tetractyos yim ulterius inquireremus. Ubi liquidò quidem fatemur, quod variis auctorum dissidiis præpediti omnimodè tutum pedem in sensu vocabuli figere non præsumserimus: interim iis, quæ maximo numero nobis adsunt, probabilitibus persuasi confidentissime asserimus, nullam de Tetracty sententiam veritati æquè ac menti Pythagoræ vicinorem esse, quam quâ quaternarium supputandi modum, essentiarum quaternario similem, importare existimatur.

Illud enim ab initio præsupponendum arbitramur, quod & ipsum vocabulum satis clarè docet, nempe numerum quippiam fuisse, quod Pythagorei dixerunt Tetractyn; ipsum autem quaternarium absolutè sumtum id non fuisse, tum vocis diversa terminatio monet, qua *Tetractys*, non *Tetras*, appellatur; tum Jamblichi testimonium evincit, quo de Vita Pythag. l. 1. c. 28. Τὴν ἔνεσιν τῆς πτεράκτυος h. e. inventiōnem (uti Carmen aureum ipsam traditionem,) Tetractyos Pythagoræ tribuit, quod non de quaternario, (quippe qui cuilibet ab ipsis cunis familiaris est, nec ut ab ullo vel inveniatur, vel tradatur, opus habet,) sed de alia quadam re circa quaternarium, intelligi potest.

Uttut autem perquam multis, iisque maximè speciosis,  
præ-

proprietatibus gaudeat Quaternarius, tum *formalibus*, ut, quod sit prima potestas omnis multitudinis : quod ex binario (prima multitudine) tum addito sibi, tum in se ducto generetur: quod parium & imparium multitudinum radices primas complectatur, ipse nihilominus par, immo pariter par: quod ipsum denarium sui cum prioribus additione constituat, &c. tum materialibus, quod præcipuis operibus in natura rerum expressus inveniatur; quas utrasque prolixius prosequitur *Arithmetice Tetractyæ Synopsis*; de quibus quidem proprietatibus, quia non omnibus illicò patent, intelligi dicique potest, quod inventæ, quod traditæ, sint à Pythagora: & explicatiùs, quod quaternarius, non quatenus numerus absolute, sed quatenus certis proprietatibus gaudet, adeoque secundum hasce proprietates à Pythagora suis exhibitus & concreditus sit discipulis. Quoniam autem dictæ proprietates in nudâ suâ Theoria parum scientiæ, parum summi boni nobis propinant, ut quilibet facilè sapit, igitur oportebit, ut practicum aliquod fuerit ex dictis proprietatibus fluens, à Pythagora detectum & erutum, ipsisque discipulis suis traditum, quod immensum subsidium largiatur in scientiis rerum sibi comparandis, (propter quod unicè confluxerant ad Pythagoram,) & in actionibus ad rectæ rationis normam tantò dexterius exigendis, ob quod tanto gaudio sint affecti, quodque tantâ veneratione coluerint, ut in juramenti religionem hoc inventum, tanquam summæ certitudinis & scientiæ specimen universalissimum (particulare namque, si fuisset, illud aliquot boum manifestatione tantum, ut inventam ab eodem Hypotenussæ potentiam, prosecuti fuissent,) adsciverint, coque naturam tale subsidium ipsis largientem maximè; Doctorem verò suum, id è naturæ penetralibus eruentem ipsisque tradentem, conse-

b

quen-

quenter, venerarentur, ut veluti cantando s<sup>e</sup>pius exclamarent: Is est, qui nobis tradidit Tetractyn, quod §. 6, 7. pluribus confirmat suavissimus Collega noster, in cit. Disp. de Tetracty.

Quoniam autem duo sunt genera proprietatum Quaternarii, *formales* nimirum & *materiales*, ut supra diximus, igitur utrarumque ratio habenda videtur, ut Tetractyn Pythagoream tanto certius assequamur: Nec enim Pythagoras Numerorum spinosas formalitates in abstracto semper contemplatus est, sed omnem Numerorum vim ad ipsas res accommodavit, quod omnium auctorum scripta testantur. Quapropter Tetractys Pythagorea duplex concipienda erit,

*Formalis* sive numerica, & quasi *materialis* sive realis. *Formalis* & *numerica* Tetractys dici posse videtur proprietatum, quas quaternarius numerus habet, applicatio *formalis*, ad ipsos numeros abstractos practicè tractandos, h. e. ad numeros quoscunque quatenus numeri sunt, & inter se computari debent. Atque sic Tetractys formaliter spectata nihil aliud erit, quam *quaternarius computus*, aut quaterna ratio Numerorum omnium, juxta quam numeri non tantum denominari, sed & estimari, paucis, computari possunt; & quidem multò facilius & expeditius & certius, quam juxta decadicam rationem, qua mundus tantum non omnis immensæ cum difficultatis devoratione utitur. Aut ut magis propriè res definiatur, Tetractys *formalis* erit series quatuor primorum numerorum 1, 2, 3, 10. in quaternario tanquam in articulo primo desinens, cui sequentium numerorum, in infinitum licet abeuntium, omnes similiter correspondent;

I. 2.

aut tota congeries infinitorum numerorum sit acies ex quaternis seriebus, & quaternarum serierum quaternionibus, quasi constructa, sub qua formalitate mirificum in computando compendium intellectui largitur. Adhuc præcisius definiendo (nam pro vario considerandi modo variare possunt definitiones, ut idem retineatur definiti vocabulum) Tetractys formalis erit quaternarius formaliter spectatus, qui proprietatis ejusmodi formalibus pollet, ut si juxta rationem ejus omnes Numeri concipientur siti, mirificum computi compendium obtinetur.

Atque sic Tetractys ipsum Quaternarium interdum subinfert, non tamēn absolute, sed modaliter & respectivē summum; quatenus ordinem certum, nempe quaternarium seu quaternalem, reliquis numeris omnibus largitur, cuius ordinis Radix est ipse Quaternarius.

Unde Tetractys sāpē Radix appellatur, teste Irenæo L. 1. c. 1. qui πυθαγορεικὴν ait, τετρακτύν πέντον ἡ αρχέγονον, ἢν καὶ εἴκοσι τῶν πάντων καλλίστην, Pythagorium quaternarium primum ac primigenium, quem & radicem omnium vocant. Hierocles pariter, postquam dixisset, naturam ipsam inter quaternarium subinde se continere, neque illum in maximis rebus, in elementis scil. in anni tempestatibus & aliis, excedere, concludit:

καὶ τὸν δέκιν εἰπεῖν ό μή τῆς τετρακτύν οὐδὲ εἴδεις, καὶ δέκης, ηγεταῖ. οὐδὲ γδ, οὐδὲ εἴφαμεν, δημιουργὸς τῶν ὅλων καὶ αἴτια η τετράς, h. e. nego dici quicquam potest, quod à quaternario veluti radice ac principio non dependeat. Siquidem est, ut dixi, omnium opifex atq. causa.

*cansa.* Ipse verò formalis ordo quaternalis Fontem velut quadratum refert, ex quō numeros, quotquot opus habemus, sub expeditissimis suis formalitatibus, h e. sub nominibus quaternalibus, haurire potest intellectus; unde Tetractys etiam frequenter *Fontis* nomine gaudet, in primis in aureo carmine, quo dicitur *Fons aeterna naturæ*, i. e. *Fons Numerorum*, & consequenter Idearum. Nam Numeros abstractè spectatos, ut & reliqua τὰ μαθηματικά, sive τὰ μεταξύ, nimirum abstractas lineas & figuræ, perinde ut Ideas, h. e. essentias abstractas, tanquam entia saltim intelligibilia, Pythagoras, Plato, reliquique veterum *res & naturas aeternas*, i. e. immutabiles, & semper eodem modō se habentes, omnium confessione dixerunt.

Absolutè igitur Tetractys formalis notabit modum computandi juxta Quaternarium, tanquam juxta succinctum articulum. Quem numerandi modum, ut singularem quandam, & ab usu vulgi prorsus alienam Arithmeticam ex proprietatis bus Quaternarii sagacissimus Pythagoras invenisse, suisq; tradidisse discipulis haud obscure ex plurimis veterum testimoniois colligitur. Hinc enim est, quod Pythagoras à quamplurimiis *Primus Arithmeticæ Inventor* celebretur. vid. Meursius in Denar. Pythag. c. 1. Arithmeticæ puta non illius vulgaris & decadicæ, quam ipse potius ab Ægyptiis & Phœnicibus didicit, vid. Schefferus in de Philosoph. Pythag. c. 5. p. 19. & seq. sed hujus singularis & tetractycæ. Quemadmodum etiam ad quaternarium numerum usque, tanquam ad articulum decade succinctiorem, Pythagoreos numerasse perspicue satis colligi potest, tum ex eō, quod non nemo Pythagoricè numeratus apud Lucian' in vit. auct. ubi dixisset, *unum, duo, tria, quatuor (1, 2, 3, 10.)* substiterit; cui Pythagoreus quasi per mon-

ram

ram responsurus, vides, inquit, (10) *Decem esse, qua Tu quatuor existimas, (h. e. connumeratos quatuor hosce numeros decem, & ita cum articulo vestrō paria, facere) & (apte dispositis unitatibus,) Triangulum perfectum (æquilaterum) instrumentum, iusjurandum constituere: tum ex eō, quod Zamolxes Pythagoreus Thracibus conterraneis suis, ad quos secesserat, Pythagoræ dogmata, inter quæ procul dubio modus ille numerandi fuit, quō solos postea Thraces usos fuisse certò constat, communicasse legitur, apud Herodot. in Melpom. Quod enim Thraces, cùm ultra quaternarium non numerarent, illud ex instituto unici sui Præceptoris Zamolxis didicerint, maximè probabile redditur ex eo, quod, cùm ipsi tale compendium, quo stupiditati suæ consulerent, excogitasse dici non possint, illud ab hoc ipso Pythagoreo, quem solum eos instruxisse legimus, hausisse relinquatur, cuius monitis, utpote saluberrimis, adeò pertinaciter in quolibet vitæ genere eos adhæsisse probat Rob. Scheringhamus in de Anglorum orig. p. 224. & seqq. ex Jornande & Strabone lib. 16. aliisque, ut pro Deo illum habuerint.*

Quapropter, uti Tetractys formalis absolute propriæ loquendo nihil aliud esse videtur, quam constitutio numerorum secundum Quaternarium: ita nonnisi metalepsī quādam, quæ veteribus perquam frequens fuit, ipse Quaternarius voce Tetractyos interdum indigitabatur, tanquam radix numerorum tetractycè connumerandorum, cuius proprietatis sanè speciosissimis ipsa Tetractys acceptam ferre debet illam compendii rationem, quā tantoperè celebratur à Pythagoreis. Promiscue igitur, quæ Tetracty propriè convenient, v. g. *inveniri, tradi posse, nonnunquam ipsi Quaternario, tanquam radici, tribui legimus; sicuti vicissim, quæ ra-*

b,

dici

dici propriè conveniunt, ut *numerum esse*, & quidem *perfetum*, &c. de Ttracty prædicari deprehendimus. Nec enim quicquam frequentius est apud veteres, mori mathematico adsvetos, quam ejusmodi Metalepsis, quā potestas radicis, & vicissim radix potestatis prædicata sustinet.

Hactenūs de Ttracty numericā: quod *Ttractyn Ream lem* attinet, definiri posse videtur eadem, quod sit propriatum, quas quaternarius numerus habet, ipsiusque Quaternarii applicatio ad ipsas res ab intellectu tractandas, i. e. cognoscendas, & sicubi fieri potest in quibusdam, v. g. in Mechanicis & Moralibus, efficiendas, h. e. ad numeros concretè spectatos, quatenus res sunt certō numero gaudentes, sub quo constitutæ certam essentiæ rationem nobis exhibent. Sicut enim per unitatem (quæ simplicissimum quid est, & nihilominus infinitas numero potestates, quadratum, cubicum, quadrati quadratum &c. seipsā realiter & actu semper exhibet) DEUM unum & omnimodè infinitum, repræsentarunt Pythagorei; binariō vero diuisibilitatem infinitam naturæ materialis & mobilis, ipsumque corpus hominis; ternariō naturam indiuisibilem, cui Spiritus accensendi sunt, ipsumque compositum hominis, ex animâ & corpore unitis, adumbrarunt; ita Quaternariō totius naturæ complexum indicare voluerunt (conferatur Meurs. l. d. c. 3. & seqq.) in quo complexu etiam tantum non omnia se componunt ad quaternalem rationem; quod quaterna rerum genera, tum abstracta, tum concreta, & accessu rationes existendi modi, quaternae quidditatum affectiones, tum materiales, tum formales, quaterna tollationes, quaterna comparationes & combinationes; & in materiali mundo, principiorum ipsorum, qualitatum, affectionum, & specierum naturalium, quin & Moralium Notionam, ibi

c d

liumq;

biuumq; rerum, quarerna constitutiones ad oculum demonstrant; quas interceptâ tripartitione plerorumque, per continuatam rationem dichotomicam, ex unôquôvis, tanquam ex Monade, quam ingeniosissimè deducit famigeratissimus WEIGELIUS, auctor noster nunquam satis laudatus. Quod quidem artificiò incredibile est, quantum juvetur humana rerum cognitio; nec enim demonstratio paucis verbis expediri potest; ipse clariùs & evidentiùs peculiari descriptione rem eloquetur. Interim ex speciminibus præviis velut eminùs clarè satis perspicitur, quod, uti Tetractys formalis Arithmeticam mirificè juvat; ita Tetractys realis reliquæ Philosophiæ summum dici compendium jure meritoque possit.

Quapropter, ut ut alterutri Tetractyos speciei proprius interdum accedat, quod apud veteres de Tetracty generaliter dictum invenimus, quia tamen sororiò quasi vinculo cohærent, ut altera per alteram sustineatur, & una ab alterâ lucem participet; in primis, quoniam ipsa formalis Tetractys, tanquam radicalis, profundiori rerum cognitioni, nimirum æstimativæ, fundamentum exactissimum substernit; igitur perinde est, cuinam Tetracty velis hoc vel illud applicare, quod à veteribus de Tetracty dictum est, cùm, quod uni directè convenit, alteri consequenter, aut præsuppositivè convenire certum sit. Quibus ita præmonitis, facile videtur intelligi posse, quorsum veterum de Tetracty testimonia sint trahenda, quorum, licet magna seges adduci possit, potiora tamen vel dignitô notasse nobis hic sufficiat.

Inter omnes autem, qui de Tetracty Pythagoreâ quippiam memoria prodiderunt, primo notandus est Theon Smyrnæus, qui ut patet juramenti formulam.

131

ou

Οὐ μά, τὸν ἀμετέρῳ ψυχῇ ὁδόν τε τετρακτύν,  
Πηγὴν, αἰεννότερον Φύσεως ρίζαματ' ἔχουσαν,

*Non sanè, per eum qui anima nostra tradidit  
Tetractyn,*

*Fontem, aeternam naturae radices habentem,*  
 fatis feliciter interpretetur, dum expressè per τὸν ὁδόν ταῦτα, πυ-  
 γειοργὸν ipsum intelligi scribit, quod omnes etiam antiqui scri-  
 ptores confirmant, τὸν ὁδόν ταῦτα πυγειοργὸν λέγοντες οὐκέτι  
 θητὶ δοκεῖ τέττας σέγημα, ὁ τοῦτον λόγον : i. e. Eum, qui tradi-  
 dit, dixerunt Pythagoram, quod videatur ejus inventum esse  
**RATIO circa quaternarium** (notanterque dicit, *Rationem cir-*  
*ca quaternarium, non ipsum quaternarium, inventum esse*  
*Pythagoræ) in eo tamen à nostrā quodammodo recedit sen-*  
*tentiā, quod Tetractyes Numericas ut ipse putat formales tres*  
*constituat, primam in primorum numerorum arithmeticè*  
*progredientium 1. 2. 3. 4. additione, ut fiant 10. reliquas in pro-*  
*gressione geometricā, tum binarii, tanquam primi paris, &*  
*quidem duplā 1. 2. 4. 8; tum ternarii, tanquam primi imparis,*  
*& quidem triplā, 1. 3. 9. 27. saltē ad quartum usque termi-*  
*nūm ab unitate simul adscitā.* Quæ progressiones, ut ut sub-  
 tilem aliquam explicationem admittant, quæ Tetractyci quip-  
 piam sapere videantur ; si penitus tamen inspiciantur, sup-  
 posititiæ potius, quam veræ videri possunt ; eo, quod, ut arith-  
 metica progressio 1. 2. 3. 4. non propter additionem, quæ con-  
 statuit denarius, sed propter expeditam articulationem, jura  
 Tetractyos formalis tuetur, ut supra diximus ; ita licet geo-  
 metricarum ultraque Tetractyos quasi materialis speciem (qua-  
 ternarium scil. rerum eandem similitudinem continuo ser-  
 vantium) referre videatur ; parum tamen causæ subest, quare  
 tan-

tantum hisce terminis utraque claudatur, cum & ulterioribus continuari, & aliis eadem progressio proponi possit.

Manifestametiam in earum explicatione committere videtur autor ejus, quod alibi dixit, contradictionem. Nam ternarium, ex quo cap. 42. *Διπέδες Φύση, superficie naturam, constare, primamque subsistentiam ejus in Triangulo spectari, putat; hīc pro linearī numerō, nempe pro latere supponit, dum ait, οὐδὲ δύνεται (2. & 3.) πλευρὴν δύνασθαι ὄντες Φύσης θεμετρεύονται* cap. 38. p. 149. Scilicet, aut genuinam tetractyos numericā rationem, ut à Pythagoreis consulto tectam, Theon non advertit; aut si Pythagorei reverā tales tantum tetractyas adeò venerati sunt, næ! miserè decepti subtiliter magis quam verè philosophati videntur: quod tamen de tanti viri discipulis esotericis non facile præsumserimus.

Potius itaque credendum videtur, Pythagoreos genuinam Tetractyn, h.e. genuinum computum quaternalem, exercuisse quidem domi; foris verò quidvis aliud substituisse, quod externā specie Tetractyn æmularetur, & exotericis fūcum faceret, ne tantum in mysterium facile penetrarent. Nempe Tetractyn veram parium & imparium radices primas (2. 3.) continere necessum est, ut omnis generis numeros potentia competatur: ex quibus fors obiter auditis nonnulli peculiares illas Tetractyas exsculpserunt.

Porrò ternarium in illis progressionibus, modò Triangulum planum, modò circularem & interminalē lineam, dixit Theon noster: g. verò & 27, licet uterque cubus sit, alterum cubum & pyramidem, alterum cylindrum & sphærām, appellavit, ubi subtili, sed insimul sterili ratione diastemata numeris illis applicare voluit, p. 150. sed in cap. 43. quaternarium, quem illic dixerat planum, nempe quadratum (sicut 9 circulum)

culum) imaginem solidi fatetur. Scilicet h̄ic genuinæ Tetra-  
ctyos vim subolens unitatem puncto . binarium lineis —  
ternarium superficiebus Δ quaternarium solidis Δ  
respondere, quod Excellentissimus Autor noster in Tetracty  
suā reali clariū ostendit, veluti per transennam videre vide-  
tur, & quasi nescius agnoscere, quod non opus sit, ut pro Te-  
tracty numericā rebus applicandā progressionibus illis uta-  
mūr; sed sufficiat ipsam radicalem Tetractyn 1. 2. 3. 10. exacti-  
us inspexisse; nam ad oculum statim apparet, arctissimam in-  
ter hanc & inter genera quaternalia rerum tantum non omni-  
um analogiam intercedere, quam uti s̄epius laudatus Autor no-  
ster h̄ic cum Arithmeticæ tetractycæ Synopsi tantum intimari  
voluit; ita pluribus eam in suā, quæ nunc sub prælō sudat, Pan-  
tologia, sive Metaphysica Pansophica, prosequetur.

Clariū adhuc, quæ de Tetracty Pythagorea diximus, re-  
liqui veterum confirmant, & in primis, quod Tetractys non  
rem quandam impropriè numericam, nempe mysticam ut  
nonnulli putant, sed propriam certi Numeri rationem impor-  
tet, ipsumque quaternarium tanquam numerum dicat, tum  
formaliter & abstractè consideratum, quatenus omnium nu-  
merorum perfectissima Radix est, & supputationibus immen-  
sum subsidium largitur; tum materialiter & concretè spe-  
catum, quatenus fons & Radix est Idearum, h. e. omnium à  
rebus abstractorum generum & specierum, ipsisque scientiis  
realibus opem fert incredibilem; præter Themistium Phys.  
c. 3. Sextus Empiricus adversus Mathem. l. 4. clarissimè testa-  
tur, ubi ፲፻፻፻, inquit, εἰκότες τὸν μαρτυροῦντας τοῖς πυθαγοροῖς  
μενούσι, πηγὴν αὐτῶν Φύσει φύγωντας ἔχουν, ut merito apud Pytha-  
gonicos. quaternarius NUMERUS dictus sit fons, qui naturae  
sempiternas radices habet. Quod si DEUS, juxta nomen suum  
*(molitus)*

tetra-

tetragrammaton, ut nonnulli putant, per Tetractyn significaretur, dici non posset, quod Pythagoras eam invenerit, cum tetragrammati nominis notitiam, si quam habuit, à Judæis hauserit. Naturam autem sempiternam hīc nullam aliam intelligi posse, quām eam, quæ Numeris & ceteris intelligibilibus Entibus, abstractis nempe figuris & essentiis, ab antiquitate tribuī consuevit, prolixè demonstrat celeberrimus Schefferus, in de Philos. Pyth. C. 10. ubi simul adducit, quod nullas fermè res consideratione philosophicâ dignas judicaverint Pythagorei, nisi quæ sempiterna, immutabiles & necessarie essent, quas inter præcipue Numeros recensuerunt. Idem prorsus innuit Philippus Melanchton, qui solenni istâ Scholarum regulâ, quod *Essentiae rerum sint sicut Numeri, h. e. immutabiles & æternae*, procul dubio admonitus, in Phys. p. 17. disertè: *vult DEUS, inquit, esse vitam aliud, aliud mortem &c. vult discrimen certum esse specierum, vult Numerorum ordinem esse immutabilem seu æternum; vult manere immotum discrimen honestorum ac turpium, quod est imago divinae mentis.* Et ut illa mens æterna, sui similis & immutabilis est, sic *NUMERI, & notitiae honestorum ab illô fonte ortæ, sunt immotæ (æternae.)* Ex quibus, aliisque quām plurimis clarissime patet, quomodo capiendum sit, quando Pythagorei dixerunt,

Tetragramm.

πυγὰν αἰενάς Φύσεως

*Quaternarium esse Fontem æternae naturæ.*

Ceterum propter hoc officium quo Tetractys fontem sistit æternae naturæ, tantus etiam quaternario semper habitus est honor, ut, si ab Unitate, tanquam à principio primo, Divini Numinis charactere proprio, progressi fuerimus, omnium

c. 2

in se-

in sequentium Numerorum, h. e. omnis Multitudinis Potestas & Perfectio dictus sit. Testis est Joh. Protospotharius, ad Hesiodi Dies, quem citat Meurs. c. 6. πλεία ἄρα οὐ πτεράς, καὶ αὕτη πιμάθ. ἐπιμάτω τῇ ιδίᾳ φύσει τοῖς πυθαγορείοις. h. e. perfectus itaq; est quaternarium, atq; dignus honorari; ideoq; honorabatur à Pythagoreis. Disertius adhuc videtur rem proponere Lucianus pro lapsu in salutatione admissus: Εἰσὶ, inquit, ἃ ιδίοι τὴν πετρεφκτὸν τὸν μέγατον ὄρκον αὐτῶν (τῶν Πυθαγορείων) ιδίᾳ τὸν ἀντελῆ αὐτοῖς αὐτοφύον διποτελεῖν i.e. Sunt vero etiam qui dicant, quaternarium maximum ipsorum (Pythagoreorum) juramentum ac perfectum ipsis numerum absolvere. Quem in finem laudatus Meurs. d. l. p. 56. adducit, quod licet antiquitus ter beatos vivos dixerint, mortuos tamen quater, ceu plenissimè & perfectissimè jam beatos, nec ulli mutationi obnoxios prædicaverint. Itaque ex Homeri Odyss. l. 5. Virgilii Aeneid. l. & Anonymo in Theol. Arithm. demonstrat, quod perfectio beatitudinis summæ quaternario fuerit absoluta. Photius adhuc plures encomiasticos titulos, queis præ aliis quaternarius affectus est, prolixâ serie, in excerptis suis è Nicomacho adducit; ex quibus pauca quædam transscribemus, οὐ δὲ πτεράς, inquit, πάλιν αὐτοῖς θεῦμα μέγιστον, ἀλλὰ θεός. πολὺ θεός, μᾶλλον δὲ πάνθεός. Εἴτε γοῦν αὐτοῖς τὸν Φυσικῶν διποτελεσμάτων πυγῆ, ηὐλειδῆχθος θῆς Φύσεως, h. e. quaternarius magno ipsis est miraculo, novus Deus, & quidem multiplex, vel potius, omnideus. Fons enim ipsis est naturalium effectuum, atq; naturæ claviger.

Scilicet, quoniam Quaternarius (1.) formaliter spectatus in congerie multitudinis universæ non tantum prima potestas (primus quadratus) est, ex primâ multitudine, 2. quatenus in semetipsam reflectitur constituta, totque proprietatibus egregiis omnem multitudinis vim in se complectens; sed & intel-

tellectui nostro quām arctissimē cognatus primum & expeditissimum articulum in numerando largitur, qui vicem Unitatis in omni multitudine, quatenq ab intellectu finito cognoscibilis est, sustinet, dum universa multitudo per quaterniones, tanquam per singulas unitates quasi multitudinarias, intelligitur constituta, juxta quas ad quadratam quoque rationem reductos quoscunque numeros magis quām juxta veras unitates, rectā semper in immensum excrescentes, æstimare possumus, quod Logica Pansophica clariū explicabit. Quo ipso, sicut unitas vera verum DEUM, omnimodè simplicem æquē ac infinitum refert; ita Quaternarius, unitas multitudinaria finita, sed infiniti repræsentativa, dicitur ἀληθὴς θεὸς, atius i. e. vicarius Deus: πολύθεος, multitudinarius DEUS, & πάνθεος omnis multitudinis, scil. à nobis rationaliter apprehensibilis, DEUS i. e. fons & radix.

Deinde (2) quoniam Quaternarius quasi materialiter spectatus totam Naturam à Divino Numinе creatam pervagatur, dum omnia rerum genera Quaternario constant, quod Corpus Pansophicum clarissimē demonstrabit; igitur uti verus Deus, insensibilis & æternus, ipsâ cuiusque rei Essentiâ abstractâ intelligibili & æternâ, tamquā unitate simplici & insensibili, repræsentatur; ita quaterna rerum genera, vel potius ipse Quaternarius, quo genera quævis constant, DEUS dicitur sensibilis, naturalium effectuum prout à nobis ex causis suis naturalibus deduci possunt, Fons, & Naturæ claviger.

Atque hæc potissimum argumenta fuerunt, cur nos arenam hujus disceptationis experiri, & nativam Tetractyos Pythagoricæ significationem tot lubricis interpretum glossis dilaceratam restituere conati fuerimus; rati scilicet nihil esse, cuius jacturam hoc in negotio facere possumus, esse tamen

emolumenntum prægrande, quod cùm in omni vitâ, tum in Philosophiâ per hanc hypothesin consequi liceat. De rei autem utilitate cùm certi simus, quod scilicet tum numerandi tum res ipsas cognoscendi ratio, quaternario coercita, immensis nos liberet martyriis, cur superstitione apices vocis πτερακτύ metiemur? Id quod ut clarè satis & distinctè compareat, ecce fructum & effectum, qui liquidò commonstrat, memoriam succinctis quaternionum articulis constrictam longè fastidire ingentes istos Labyrinthos, quos tum diffusissima Decas in numerorum praxi vel peritissimo calculatori struit, tum intricatisimis dicho-mox tricho-tomiarum tractus ipsis Philosophantibus objicit. Sanè quanquam præterita secula compendiosissimam πτερακτύ, vel quavis aureâ statuâ dignam, sapientissimo Pythagoræ invideant, celebratissimi tamen Autoris nostri Tetractys ævo nostro deesse nunquam poterit. Eant nunc alii, & quæ Pythagoræ de sua Tetracty seu famineâ seu umbratili significatio fuerit, sollicitis computent articulis, vix unquam tamen ipsorum digiti, quod vulgo dicitur, erunt æquales. Nos interim sanctè veneramur nobile illud, si non antiquitatis depositum, seculi tamen hujus inventum, quo cum expeditior calculus, tum felicior ipsarum rerum apprehensio, scientiis immensum propediem largietur incrementum, de mente Pythagoræ vel probabiliter certi, vel tandem longè securi.

Nam si tantum compendium ne Pythagoræ quidem innotuit, tanto major inventoris ope gloria seculo nostro manebit. Non igitur nimis rigorosè vindicabimus antiquitati quod nostro seculo fors reservatum est, compendium, præsertim quoad rationem numericam, de quâ, fatemur, aliquot omnino scrupuli nos urgent, in primis ille, quo toties ad Denarium provocant autores etiam antiquissimi, semperque denario tanquam sum-

summæ Quaternionis primi, primoq; numerico Trigono completiōri, vindicant quæcunque de Tetracty nobis proponunt. Audiatur Joachimus Camerarius, quem de multiplici veterum autorum lectione non obscurè commendat Keplerus in Harmonica mundi lib 3. in proœm. Hic in græcis commentariis ad aurea Pythagoræ carmina l. c. sic ait: *Primum illi* (sc. Pythagorei) *Denarium Numeri vocabulo* (quasi καὶ ἔξοχῳ) *designarunt*. *Quo sensu Plato in Phædone dixit*: *quod Numeri semissis universus sit impar.* (Sed hīc omnium numerorum (quorum quisque saltem unitatem facit, ut numerari possit quot sint numeri) congeriem potius quām Denarium intelligi debere, facile suboleat ei, qui numeros omnes alternatim pares & impares esse novit.) *Hoc illud enigma*: *Imparia esse paria* (quid si diceremus, *imparia*, i. e. duos numeros impares [3 5.] simul, *esse paria* [8.] parem facere summam?) Pergit: *Igitur Denarius peculiariter Numerus à Pythagoreis dictus hoc habet proprium quod colligitur ex unitate ejusq; continuis multiplicibus usq; ad quaternarium.* Fit enim Triangulum numerate æquilaterum, cuius basis est quaternarius, vertex unitas. *Ex eo Pythagorici numerum omnem appellarunt Tetractyn.* Et plurimis interjectis, Decadem Pythagorei.

Omnicapam Matrem, quæ sepiat omnia circumcedere nesciam & indomitam castamque vocarunt, ut ait Proclus. Arg ipsa decem unitatum consummatio, sc. Denarius ex hac Tetracty collectus, continere & absolvere seu consummare exornationem totius universi traditus est à Pythagoreis, quos & Plato sequitur. Nam 1. Universitas facta est corporea & sensilis, 2. continet omnia quæ sunt in ipsâ indissolubiliter per vinculum analogiae seu commensus. 3. Tota est, quippe ex totis elementis. 4. Rotundum ejus corpus est. 5. Ipsa est quæ in seipso persistit,

titur, & à se ipsâ, passiones omnes. 6. Movetur in circulum. 7. Animatum ejus corpus est, 8. Temporis effectrix est per revolutiones astrorum. 9. Habet sacra certa sidera, in Deorum numerum relata, quæ annum magnum ut perfectum conficiunt. 10. Undiquaque perfecta est universitas rerum, habens in se animalia omnia, quatuor formis assimilata (astro cælo, aves aëri, pisces aquæ, quadrupedes terræ) Sed quām conquisita sint hæc ut Denarius compleatur, quām corrasa, quis est qui non videat? Et nihilominus denarium pro Tetracty Pythagorica tantum non omnes venditare deprehendimus autores. Aut igitur mentem Pythagoræ non assequti sint antiquatum secretarii, forsan à Pythagoreis delusi; aut si verè nihil aliud ab ipso Pythagorâ traditum est, quām hæc elunbia, Tetractyn nostram potius WEIGELIANAM quām Pythagoricam dici patiemur, quippe, quæ non allegoricas ejusmodi numerorum subtilitatibus jejunas alit speculationes, quas pro verâ Philosophiâ superstitionis ingenii, ac otiosis mentibus, venditet; sed ex lympidissimo Quaternarii fonte succinctissimum tūm Arithmeticæ tūm universæ Philosophiæ compendium aletophilis propinat, quod, nē verba tantum dare videamur, ipsum Corporis Pansophici caput summum, quod jam sub prelo sudat, reipsâ propediem exhibebit.

Sed ut ipsa nobilissimi hujus inventi, plusquam centum boum mactatione, crede, non indigni, primordia, progressus & fata, suis quoque constant numeris, ecce succinctam, in Epistolâ svavissimi Collegæ nostri ad Amicum datâ, historiam, quam syasu nostro publici juris facere non renuit.

M. Jo-



m!  
M. JOACHIMUS HEINRICUS  
HAGENIUS, P. L.  
Amico suo &c.  
S. P. D.

**A**Ccepi Tuas , Amice colende! flagrantes partim amore mei ; partim desiderio notitiæ uberioris , circa Tetractyos resuscitationem, cuius nuperæ meæ mentionem injecerunt. Illum reciprocò amoris in Te mei ardore jugiter resarcturum me polliceor ; istud his ipsis quodammodo explere allaborabo. Petis autem , ut quò pactò indagata , vitæque restituta sit Tetractyca computandi ratio , & quò accreverint hucusque illius vires , pleniùs enarrarem. Age ! morem Tibi geram , singulaque persequar , sed breviter , ne limites Epistolæ ac leges transfiliisse censear. Hactenus tritissimis vererum quorundam vestigiis inhærentes , WEIGELIÒ Nobilissimo viam præeunte , atque facem allucente , penetrale , in quod Pythagoras Tetractyn suam , cœti sacrum quoddam nullò magis quàm silentii cultu venerabile , condiderat , penetravimus ; aut certè non adeò procul

d

cul

cul ifthòc consistere nunc videmur. Ceterum, quamvis auctorum semitis inambulantes illuc nos delatos fateamur, cave tamen æstimes, quasi ne quicquam amplius itineris nostri Dux & Auctor supra laudatus inter eundum nobis suggesserit, quām quā ratione vestigia Scriptoribus hanc in rem calcata iterare ac relegere oporteat; aut quō pactō è ruderibus collaplæ antiquitatis recens aliquod idolum, ad exemplar Pythagorici illius, conflare & ex-eitare valeamus. Industriæ hoc esset opus, non ingenii. Tantum verò abest, ut convasata quædam ex antiquorum monumentis duntaxat Tetraëctyos fragmenta, è quibus labore nudò, sine ullâ ingenii ope, nostram plasmaverimus, Te præstolari jubeam, ut potius hoc quicquid est reparatæ commoditatis, è solâ sagacissimi viri mente sinuve fluxisse, indubitatò credas velim. Nec tamen mirabar, cùm narrarent Tuæ, illam Te persuationem induisse, ac si totum hoc computandi negotium apud veteres, præsertim Thraces, dudum inolevisset; WEIGELIUS verò noster Manibus solum illorum id extorsisset, ac sub auras retraxisset: cùm & mihi quotidiè (quod equidem inter maxima vitæ ac felicitatis monumen-ta deputo) Ejus latus claudenti ab initio sic evenisse confitear. Nec poteram aliter, ut qui modestiam Viri rebus ac dogmatibus, quæ ipse adinvenit, anti-quì-

quitatis sanctitatem conciliantis, quò sc. eò festivius,  
citra invidiae remoras ac suffamina, pectoribus illa-  
bantur, minimè suspicabar. Ubi enim primas In-  
venti hujus lineas duxisset, easque mihi (quæ illius  
benevolentia adversus me) monstrasset, illicò.  
Thraces olim hâc calculandi ratione usos, & idcir-  
cò Aristoteli ut bardos stupidosque, immerito ta-  
men, habitos subtexebat. Intuper & fructum com-  
modaque, quibus illecta gens ista ejusmodi nume-  
rorum instituto adsuevisset, exponebat. Inde me  
deludi facile patiebar, arbitrando singula isthæc ob-  
soleto cuidam Arithmetices Systemati subtracta  
tantum, & à situ vindicata, lucique restituta esse. Ast,  
ubi me falsum, & novum aliquod Viri hoc inven-  
tum, esse sensi, dum istud indies ex ingenio ejus vi-  
res capere, & altius surgere deprehendi, pro eâ, quâ  
gaudeo apud ipsum, libertate, rogavi tandem, ut quâ  
methodo mirificum hoc calculandi genus eruisset,  
aut quæ occasio eò invitasset, liberiùs explicaret. An-  
nuebat statim, & totam Inventionis historiam inge-  
nuè detexebat. Hanc quidem Tu ita accipe. Cùm  
Vir ingeniosissimus, & in hoc præcipue natus, ut  
difficultatibus, quibus tencra ætas in discendo suf-  
flaminatur, orbem evolvat, de quarumcunque re-  
rum, tūm maximè numerorum, apprehensione ac  
doctrinâ expeditiori cogitaret, videretque omnem

d 2

com-

computandi molestiam à notis majoribus, puta 7,  
8, 9, pullulascere, de istis eliminandis rationem iniit.  
Et primò quidem, quoniam in multiplicando pari-  
ter ac dividendò intractabilis numerorum istorum  
indoles imprimis se efferre convevit, ut eidem me-  
deretur, vicarium tūm divisorem, tūm multiplicato-  
rem, adornavit, quō subfidiō majores istos, tracta-  
tuque ineptiores, à divisorē ac factore depellebat,  
eorum locō minoribus, v. c. 1, 2. 3. non sine insigni  
compendiō, quod praxis aperit, subrogatis. Quan-  
doquidem verò ne hāc quidem ratione tedium o-  
mne, quod in ejusmodi operationibus subnasci so-  
let, averruncari sentiebat, prolixam calcūlorum se-  
riem, simpliciumque extensionem numerorum, am-  
putare ingressus est: idque tantō promptius, quan-  
to efficaciùs subnascens occasio quædam istud exi-  
gebat. Scilicet cùm à multis abhinc annis Auctor  
laudatissimus vulgarium decem prædicamentorum  
distractam & inconcinnam rationem ad succinctio-  
rem & naturæ magis congruam harmoniam redu-  
cere conaretur; sed antiquitatis reverentiâ reten-  
tus veluti immutabilem ipsius naturæ ordinem tur-  
bare non auderet: monitus ab ipsōmet Aristotele,  
qui saepe quatuor tantūm summa genera, tanquam  
principalia, recenset, dubitare tandem cœpit, utrum  
natura X. præcisè, nec plura nec pauciora, statuisset;

&amp; il.

& illicò numerorum etiam recordatus, ut ut in iis  
eundem denarium, tanquam articulum, à naturâ sta-  
tutum hactenus veneratus esset, institutâ compara-  
tione, quod in singulis non perspexerat, in utrisque  
simul inter se collatis nunc advertit. Nimirum Ar-  
tem potius quâm Naturam tum in Numeris Articu-  
los, tum in Rebus generum & specierum certos & de-  
finitos limites, posuisse, quos proinde mutare non  
prorsus impossibile, forsitan magis proficuum, fuerit.  
Quapropter, ut in rebus quatuor potius genera quâm  
decem constitui posse, quibus nihilominus cuncta,  
sive naturalia fuerint, sive moralia, sive notionalia,  
multò concinnius includi queant, facile viderat; ita,  
pro meliore Numerorum articulô, quaternarium, ob  
continuam paritatem, & innumerar, quibus præ aliis  
gaudet, prærogativas potissimum se legit, & ut ab ipsô  
intellectus in numerandô reflecteretur, summam  
huic è simplicibus potestatem vindicando, ad articu-  
li dignitatem eundem provexit. Postea per quadra-  
tam illius multiplicationem majores non modò for-  
tes combinando, sed & per omnes, ut vocantur, spe-  
cies istum ducendo, Tetractycam suam computandi  
Artem ingeniose elimavit. Cumque inter operan-  
dum nova subinde compendia, utilitates, ac com-  
moda se ostentarent, majori curâ & fervore Invento  
huic suo expoliendo insudavit. Interea à nobis, as-

d 3.

fiduis.

fiduis Ejus, frequentes hâc de materia sermoneſ ul-  
trò citroque habebantur, mirantibus tantò temporis  
tractu tam luculentum opus delituisse. Et quan-  
quam Thraces ſic numeraffe, à Doctore noſtro ad-  
moniti, noveramus, qui tamen qualisve computus  
iſte fuerit, non ſuppetebat. Hæc dum invicem mu-  
ſitabamus, forte fortunâ accidit, ut Pythagoræ, ejus-  
que Tetractyos, ab ipſo etiam Auctore, admonere-  
mur. Oriente igitur ſuper iſthoc quæſtione, in quo  
nam ſc. hæc conſtitiffet? auctorum quorundam e-  
volvendi neceſſitas in jungebatur. Vix autem unò  
alteròve consultò, ſuſpicioſe ingerebat, Weigelii no-  
ſtri Inventum cum Pythagoræ ſuò aut paria facere,  
aut omnino conſpirare. Opinio hæc, cum ſcripto-  
rum lectione latius crenſens, eò tandem convaluit,  
ut Doctor ipſe noſter Amico cuidam meo colendiss.  
Dn. M. Burgero ſvasor fieret, publicam hâc de ma-  
teria disputationem adornandi. Id quâ ratione is-  
ſit exequitus, ipſa, quam hiſce mitto, diſſertatio elo-  
quetur. In conflictu, cui & ipſe immiſcebar oppo-  
nentis partes administrans, dubia multa compor-  
tantur, quibus opulenta ulterius rimandi ſeges efflo-  
refcebat. Seges iſthæc non numerorum duntaxat,  
ſed etiam rerum aristis poſt modū exuberavit, qui-  
bus ſæpè laudatus Auctor Nobilissimus in quadra-  
tos quaſi mergites colligatis ampliſſimum Tetra-  
ctyos

*et vos realis* horreum adimplevit. Eodem tempore, credo non sine fatô, nonnulli è nostratis hic Musis operantibus studiô penitioris Philosophiae hortatuque WEIGELII, Excellentiss. in Societatem, Pythagoræ reverentiâ sacram, congregabamur, in quâ, cùm, inter alias selectas, hæc ipsâ etiam quæstio ventilaretur, & quilibet è legibus dictæ Societatis symbolum conferre teneretur, evenit ut per hæc Tetractys Weigeliana in id roboris ac formæ adolesceret, qualem nuperæ meæ Tibi adumbrabant, qualemque in tabulâ quâdam pulcherrimè hactenus exsculptam propediem opperiare. Primus hic, quem Tibi jam destinavi, Societatis Pythagoreæ & amicarum in eâ collationum fœtus brevi planum reddet, quantum Collegia Sapientum, horumq; fideles inter ipsos commissiones eò excitatæ, ut communis artiū quarumcunq; & omnino eruditionis cunctæ causa, adunatis viribus provehatur, rerum humanarum perfectioni commodent, quamq; salutari consiliô & boni publici incrementô hinc inde frequententur. Possem heic plurimas ingenuæ sapientiæ sectatorum Naturæ Curiosorum, Poetarumque Societates per Germaniam nostram, & in exteris locis, non sine ubere clarissimorum speciminum proventu, magnò Teutonicæ loquendi scrutandiq; facultatis auctoramentô, initias.

tas intimare, nî eadem hæc omnia dudum Tibi constare nossem. Interea hæc ad Te dedi, ut errore circa Inventorem hujus Tibi conceptô, quò & ipse cum pluribus aliis implicabar, Te extricare. Nec offendat, quòd in Scriptis, præsertim Weigelii nostri, depositum hoc Pythagoricæ sagacitati acceptum feraatur ; sed hoc modestiæ Viri, fœtus suos quamvis parente dignissimos, alienæ familiæ singulari adoptio-  
nis ratione asserentis, in solidum, ut supra retuli, tribu-  
endum esse recordabere. Quo ipsò certe, ut ubique assolet, antiquam tūm philosophandi, tūm vivendi consuetudinem redintegrare nititur. Ceterum, si semita, quâ nos ad Tetractyos vel de novo inventio-  
nem, vel Pythagoricæ reparationem, perreximus,  
durior Tibi aliisque æstimabitur, quâm ut eam teren-  
do vestigia nostra retexas, aliam ut ingrediaris neuti-  
quam indignamur. Quemlibet enim suo sensu  
abundare permittentes, nemini quicquam obtrudi-  
mus ; hâctamen lege, ut & nos libertati nostræ per-  
mittamus. Vale.

*Dab. Jen. Calend. Novembr.*

**M DC LXXII.**